

AGRESE A STRACH

Pracovní list pro praktické lekce s Františkem Šustou; www.treninkjerozhovor.cz

POZOR, TENTO LIST SLOUŽÍ PRO ŘÍZENÉ LEKCE S INSTRUKTOREM, nikoliv jako návod na doma ☺

PŘÍPADŮ, KDY JE AGRESE MOTIVOVÁNA POTRAVOU, JE CELKEM MÁLO. STRACH A ÚNIK NESOUVISEJÍ S POTRAVOU SKORO VŮBEC. POUHÉ PAMLSKY TEDY PROBLÉM NEMOHOU ŘEŠIT!

Nikdy neexistuje jen chování, ale vždy jde o trojici PODNĚT - CHOVÁNÍ - NÁSLEDEK. Pes tedy nikdy není „zlý jen tak,“ ale k agresi dochází po určitém

konkrétním podnětu a jeho chování mu něco bezprostředně přináší. Stejně tak útěk přichází „po něčem“ a „něco zvířeti přináší.“

Otázka č.1: DEFINUJTE přesně A) podnět - B) chování - C) následek pro Váš konkrétní problém. Je následkem trest nebo posílení? Bude se tedy chování posilovat nebo potlačovat?

Příklad správné definice: A) Dospělý chlap nad cca 180 cm zkrátil vzdálenost pod 1 metr od psa a nereagoval na varování, B) Pes kouše .C) Chlap se už nepřibližuje . Následkem je negativní posílení, nepříjemnost byla v okamžiku chování odstraněna. Chování se tedy s tímto scénářem bude dále posilovat.

Špatná definice: A) Pes je dominantní B) Kouše lidi C) Protože ho to baví = je to hajzl a musí poznat své místo v hierarchii smečky!

Odpověď:

A.....

B.....

C.....

Posílení či trest?

Prognóza?

.....

Pokud se Váš problém s časem prohlubuje nebo prostě jen přetrvává, pak je chování určitě posilováno. Pokud by nebylo, nepřetrvávalo by. Pokud tedy např. po agresivním výlevu přijde škrubnutí vodítkem jako trest a s chováním to dlouhodobě nic nedělá, pak je tu jistě ještě před trhnutím něco, co hraje roli posílení, které trest „přebíjí.“

Otázka č.2: Pokud už známe A,B,C, můžeme náš problém řešit na každé z těchto úrovní (nebo na všech). Jen je potřeba se rozhodnout, čeho jsme schopni:

Dokážeme odstranit podnět nebo na něj zvíře uvyknout?.....

Dokážeme zvířeti vytvořit jiné chování, které by mu jinou cestou splnilo stejný

účel?.....

Dokážeme změnit bezprostřední důsledky jeho chování (a to v každém jednotlivém případě, kdy chování nastane)?.....

Pozn. Obvykle bývá nejsnazší a také nejetičtější, změnit problém na bázi podnětu (odstranit nebo citlivě navyknout). Když to nejde, tak na bázi chování a až na posledním místě na bázi následku (včetně trestů). Pokud se rozhodneme změnit chování (B), musíme ctít následující tři zásady. Náhradní chování, musí 1) plnit stejnou funkci, jako původní (stejný prim. reinforcer), 2) přinášet alespoň stejný či větší zisk, než původní, 3) být pro zvíře snadnější, než původní (ideálně něco, co už umí).

Výše byl zmíněn pojem primární reinforcer. Primární reinforcery si představme jako jednoduché základní potřeby, které nemusí živočicha nikdo učit a se kterými se již rodí. Těchto základních potřeb je ve skutečnosti velmi málo a souvisejí s přežitím a později rozmnožením živočicha. Na tyto základní potřeby se během života nabalují reinforcery sekundární, které si živočich nějak s primárními spojil. Například potrava je reinforcer primární a klikr, který její příchod označuje, je pro psa reinforcerem sekundárním.

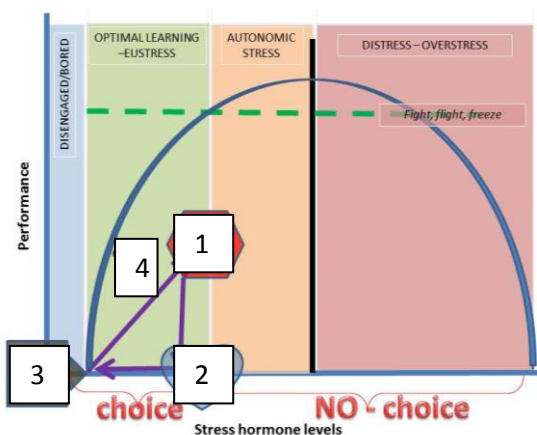
Otázka č.3: Vyberte, ke kterému primárnímu reinforceru míří problémové chování Vašeho psa? Pokud se mu rozhodneme vymyslet chování náhradní, musí toto mířit ke stejnému.

Vyberte: Voda Potrava Teplota Kontrola

Pozn. Kontrola neznamena „kontrolovat a omezovat ostatní,“ ale spíše „znát běh věcí kolem sebe a vědět, že v nich dokážu přežít.“ Skoro bychom si ji mohli nahradit slovem „bezpečí“, nebo „vědomí bezpečí.“ Kontrola jako primární reinforcer obvykle stojí za velkou částí agresivních projevů. Pokud tedy chceme psa naučit jiné chování namísto agrese mířící ke kontrole, musí toto náhradní chování primární reinforcer kontroly naplňovat. To znamená například to, že pokud pes na vodítku namísto výpadu proti blížícímu se jinému psu přijde v klidu k pánovi, musí tento pán sám zařídit, aby se ten druhý nepřiblížil příliš.

Většina problémových chování nějak souvisí se stresem. Aby bylo zvíře schopné pracovat během tréninku za pamlsky, musí se pohybovat ve fázi tzv. eustressu, kdy výkon jedince jednak pod tlakem ještě roste a také nepřekročí kritickou hranici do tzv. autonomní reakce (FFF - fight, flight or freeze). Aby tuto hranici nepřekročil, potřebuje mít odpověď na 4 důležité otázky:

1) Jak zastavit stresový podnět? 2) Kde zrelaxovat (tj. bezpečné místo)? 3) Jak si po zrelaxování nastartovat nový trénink? 4) Proč to všechno dělat (otázka odměny)? - viz. obrázek:

Otázka č. 4: Má náš pes odpovědi na všechny tyto otázky? Pokud ne, jakým způsobem mu ji dáme?

.....

.....

.....

.....

Pozn. Všimněte si, že když psovi nedáme tyto odpovědi sami, hledá si je v krizi nějakým vlastním způsobem. Agresivní výpad proti blížícímu se psu je vlastně odpověď na STOP, úprk před střelbou je odpověď na BEZPEČNÉ MÍSTO atd.

Otázka č. 5: Tak jaký zvolíme plán tréninku? Plán rozhodně musí vycházet ze všech předchozích odpovědí a pro jistotu počítejme i s tím, že prvním nápad nám třeba nevyjde...ale ten další už třeba ano☺. PŘEJU HODNĚ ŠTĚSTÍ!

.....

.....

.....

.....